

ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΑ ΑΛΟΓΑ

Τι απέγινε η «πράσινη μετάβαση»; Οι εξαγγελίες (παραφράζουμε Κηληπόνη) «στους ανέμους λέμε Ναι και στον ήλιο λέμε Ναι... ΌΧΙ λέμε στο κάρβουνο, ΌΧΙ και στο πετρέλαιο»; Ήταν μόλις 2021, όταν ο πρωθυπουργός, σε διάσκεψη του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή, διακήρυξε ότι θα πράσινιζε την ελληνική επικράτεια ως εξής: α) Θα απολιγνιτοποιούσε τη χώρα μέχρι το 2028, β) Θα αύξανε τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με θαλάσσια αιολικά πάρκα, γ) Θα απεξαρτούσε από ορυκτά καύσιμα την ελληνική ναυτιλία, εδώ μάλιστα θα καινοτομούσε παγκοσμίως (sic) και γ) Θα μετέτρεπε τη χώρα σε κόμβο μεταφοράς πράσινης ενέργειας στην Ευρώπη, κατόπιν συμφωνιών με την Αίγυπτο και τη Σαουδική Αραβία.¹

Τέσσερα χρόνια μετά, οι παραπάνω εξαγγελίες αποσπαστήκαν καλύτερα, τουλάχιστον ως προς τις στοχεύσεις τους. Τα θαλάσσια αιολικά πάρκα σχεδιάστηκαν στα σύνορα με τον «προαιώνιο εχθρό». Τελικά το 2025, τα σχέδια «μπήκαν σε βαθιά κατάψυξη» από το Υπουργείο Εξωτερικών ώστε «να μην υπάρξει νέα εμπλοκή με την Τουρκία», αντίστοιχη με εκείνη που εκδηλώθηκε το 2024 «με τις έρευνες για την πόντιση του καλωδίου στο έργο ηλεκτρικής διασύνδεσης Κρήτης-Κύπρου».²

Η απολιγνιτοποίηση της χώρας... αυτή κι αν λέγεται ότι «έμεινε στο ράφι». Η λεγόμενη οικολογική οργάνωση wwf κατήγγειλε το 2023 ότι «δεν ξεκίνησε σχεδόν ποτέ». Ότι η εξαγγελθείσα δέσμευση είχε να κάνει με «την επί χρόνια ανοιχτή παραβίαση [από την Ελλάδα] του δικαίου για τον ανταγωνισμό» εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης, με «τη μονοπωλιακή επικράτηση της ΔΕΗ στην ελληνική αγορά λιγνίτη» και με «το άνοιγμα νέων μονάδων από ιδιώτες».³ Εν πάση περιπτώσει, για την απολιγνιτοποίηση δεν ξέρουμε. Ξέρουμε όμως, ότι οι ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις μετά το 2020 για τα κράτη που θα έκαναν την «πράσινη μετάβαση» θα ήταν αδρές, ύψους 1 τρισεκατομμύριο ευρώ σε βάθος δεκαετίας.⁴ Οπότε, εξαγγέλλοντας «απολιγνιτοποίηση» το ελληνικό κράτος διεκδικούσε στην ουσία μερίδιο από το ευρωπαϊκό ταμείο. Για στήριξη των ελληνικών εταιρειών ενέργειας, των κατασκευαστικών κλπ.

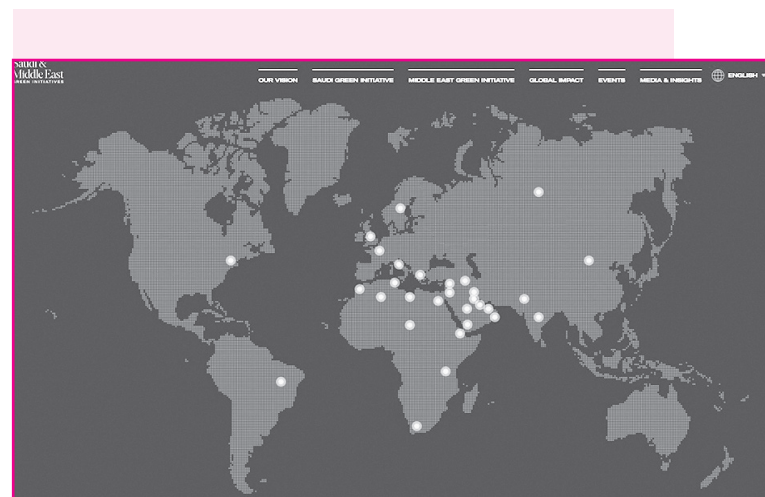
Ο ελληνικός κόμβος μεταφοράς πράσινης ενέργειας στην Ευρώπη, μέσω Σαουδικής Αραβίας και Αιγύπτου, υπέστη κι αυτός μετάλλαξη. Το 2025 μετατράπηκε σε «πύλη» μεταφοράς του ορυκτού καυσίμου, που κατ' ευφημισμό ονομάζεται «φυσικό αέριο», από τις ΗΠΑ προς την Ευρώπη (το σκάλωμα με την ενεργειακή εξυπηρέτηση της Ευρώπης παραμένει). Αυτό, σε συνάντηση Αμερικανών και Ελλήνων αξιωματούχων στην Αθήνα στις αρχές Νοεμβρίου 2025, όπου ο ίδιος πρωθυπουργός εξήγγειλε πρωτοβουλίες πανευρωπαϊκής εμβέλειας, απουσία οποιουδήποτε Ευρωπαίου αρμόδιου. Εκεί, δήλωσε ότι η χώρα θα γίνει «πύλη» εισαγωγής αμερικανικού αερίου στην Ευρώπη που μέσω «Κάθετου Διαδρόμου» (Ελλάδα, Βουλγαρία, Ρουμανία, Μολδαβία) θα φτάνει ως την Ουκρανία, με στόχο να αντικαταστήσει το ρωσικό φυσικό αέριο. Κι αυτό, γιατί «δεν μπορούμε να επιτρέψουμε το ρωσικό φυσικό αέριο να εισέρχεται στην Ευρώπη από την πίσω πόρτα, μέσω Τουρκίας». Εκεί επίσης, παραδέχτηκε ότι τα καράβια των Ελλήνων εφοπλιστών δεν θα καινοτομήσουν παγκοσμίως, αλλά θα παραμένουν εξαρτημένα από το επάροτο πετρέλαιο, καθώς η ναυτιλία ανήκει στους τομείς που τελικά «είναι πιο δύσκολο να απεξαρτηθούν από τον άνθρακα». Και έκλεισε το νέο όραμά του με μερικές βαθιές διαπιστώσεις: «Η ενέργεια είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη γεωπολιτική και τη γεωοικονομία».⁵

Εν ολίγοις, αγαπητοί αναγνώστες, «πράσινη μετάβαση» και πράσινα αλόγα. Και σκέτη τρέλα. Στον χορό και η εφημερίδα Καθημερινή, με πρόσφατο άρθρο υπό τον τίτλο: «Ο κόσμος επιστρέφει δυναμικά στο πετρέλαιο» και κακώς «πολλοί έσπευσαν να προεξοφλήσουν τον θάνατό του. Οι ενεργειακές [εταιρείες] αυξάνουν τις επενδύσεις τους στον μαύρο χρυσό (...) και οι κυβερνήσεις αναθεωρούν τους φιλόδοξους στόχους τους».⁶

Πράγματι, κακό να προεξοφλεί κανείς τι μέλλει γενέσθαι σε αυτούς τους ρευστούς καιρούς. Και ακόμα μεγαλύτερο κακό που σκόπιμα, οι ίδιοι άνθρωποι, δημοσιογράφοι, ειδικοί και κρατικοί αξιωματούχοι, σκορπούν σύγχυση και κάνουν τα μυαλά μας κιμά. Χώρια που στην τελική, αυτό το μπρος-πίσω από «το πράσινο στο κάρβουνο» το πληρώνουμε ακριβιά εδώ και τέσσερα χρόνια μέσω λογαριασμών ρεύματος.

Θα βοηθούσε να θυμηθούμε ότι οι ρητορικές περί πράσινης μετάβασης δεν είναι τωρινές. Μια παρόμοια «πράσινη μετάβαση» συζητιόταν κατά τη δεκαετία του 1970.⁷ Τότε, σε συνθήκες άξυνσης των διακρατικών ανταγωνισμών, η πολιτική απόφαση των ΗΠΑ για έξοδο από τη μεταπολεμική συνθήκη ρύθμισης του παγκόσμιου διακρατικού εμπορίου (Μπρέτον Γουντς) είχε οδηγήσει στην ανάδυση παρόμοιων ρητορικών και τεχνοπολιτικών από τα έθνη-κράτη για να αντεπεξέλθουν στις διαταραχές του διεθνούς εμπορίου. Σήμερα, συμβαίνει ξανά η ίδια διαδικασία. Η «πράσινη μετάβαση» εμφανίζεται εκ νέου ως η κρυπτική γλώσσα και μέθοδος μέσω των οποίων διεξάγεται ο σύγχρονος διακρατικός ανταγωνισμός.

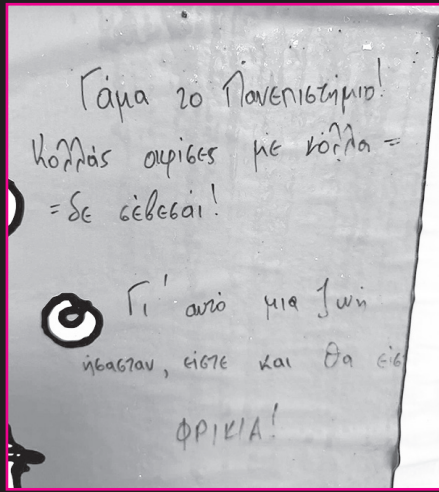
Κοινώς, η «πράσινη μετάβαση», εδώ και αλλού, σήμαινε: την κρατική στήριξη των ενεργειακών εταιρειών, της βιομηχανίας και του κλάδου των κατασκευών μέσω επιδοτήσεων και εσόδων από

Χάρτης που απεικονίζει το σχέδιο της πετρελαιοπαραγωγού Σαουδικής Αραβίας για την πράσινη μετάβαση (!), έτος 2022. Ένα σχέδιο διακρατικών συμμαχιών «για την πρόωθηση της καθαρής ενέργειας». Από τη «συμμαχία» απουσιάζουν κάποιες βουλίτσες: το πετρελαιοπαραγωγό κράτος του Ιράν και η διψασμένη για υδρογονάνθρακες Γερμανία. Πολύ ειρηνικό σχέδιο.

μήπως είναι λίγο φασίστες;

Το παραπάνω ήταν γραμμένο πάνω σε αφίσα του 96ου τεύχους του περιοδικού στο ΠΑΔΑ 2 (πρώην ΤΕΙ Πειραιά). Συγκεκριμένα γράφει «Γάμα το Πανεπιστήμιο! Κολλάς αφίσες με κόλλα= δε σέβεται! Γι' αυτό μια ζωή ήσασταν, είστε και θα είστε φρικιά!». Στην αρχή ανθρωπιάσταν ποιος τρελός να το γράψε. Μετά είδαμε τη λέξη «φρικιά» και φανταστήκαμε πως κάποιος κνίτης θα το 'κανε. Αργότερα μάθαμε από τους αφισοκολλητές ότι έχει τύχει αρκετές φορές, όσο κολλάνε, να τους έχει πάρει κνίτης από πίσω με ένα ζελοτέπι στο χέρι- ευγενική προσφορά για να μην λερώσουν το πανεπιστήμιο.

τους αυξημένους λογαριασμούς ρεύματος. Το ύψος αυτών των επιδοτήσεων παγκοσμίως σχολίασε με έμφαση ο υπουργός Ενέργειας των ΗΠΑ, εδώ, στην Αθήνα: «Ο κόσμος έχει ξοδέψει 4 έως 8 τρισεκατομμύρια δολάρια για να συνδέσει τα ηλιακά και αιολικά πάρκα στο δίκτυο, αλλά την περσινή χρονιά αυτές οι πηγές αντιπροσώπευαν μόλις το 2,8% της παγκόσμιας ενέργειας. (...) Η στροφή στη χρηματοδότηση δεν οδήγησε σε αλλαγές στην προμήθεια ενέργειας». Για να κλείσει, δηλώνοντας ότι η «κλιματική αλλαγή» είναι σκέτη «απάτη (hoax)».⁸

Για το ελληνικό κράτος δηλαδή, η πράσινη μετάβαση ήταν business as usual. Σήμαινε: διάθεση εμπλοκής στα μέτωπα του πολέμου (Ουκρανία, Μέση Ανατολή), μέσω εξαγγελιών για κόμβους ενέργειας και αγκωνιών στην Τουρκία. Σήμαινε: στήριξη των ελληνικών ενεργειακών εταιρειών, των ελληνικών βιομηχανιών και των ελληνικών κατασκευαστικών, ακόμη και των μικρομεσαίων (θυμίζουμε τα προγράμματα «Εξοικονομώ») από ευρωπαϊκά ταμεία. Για την εργατική τάξη ωστόσο, σήμαινε εντελώς διαφορετικά πράγματα: ψυχολογική τρομοκρατία, μπούλινγκ για τα οχήματα που καβαλάμε και τα μέσα θέρμανσης που μας ζεσταίνουν, «αναπόφευκτη» ακρίβεια στα τρόφιμα και αφαίμαξη του μισθού από το ρεύμα. Με λίγα λόγια, η συζήτηση περί μετάβασης, και κάθε άλλη παρόμοια, διαθέτει και μια στιβαρή σταθερότητα: ο παλιός κόσμος του κράτους και των αφεντικών στη θέση του, και σε μεγαλύτερη θέση ισχύος, κι εμείς ολοένα και χειρότερα.

1. Βλ. «COP-26 – Κυρ. Μητσοτάκης: Πλήρης απολιγνιτοποίηση της Ελλάδας έως το 2028», *Η Καθημερινή*, 1/11/2021.

2. Χρύσα Λιάγγου, «Γεωπολιτικά παιχνίδια μπλοκάρουν τρία έργα», *Η Καθημερινή*, 22/07/2025.

3. «Η απολιγνιτοποίηση που έμεινε στο ράφι», *www.f.gr*, 10/3/2023.

4. Βλ. «Απολιγνιτοποίηση» από την ιστοσελίδα του «Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης»: *sdam.gr*.

5. Βλ. «Όμιλος του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη στην 6η Υπουργική Συνάντηση της Διατλαντικής Συνεργασίας για την Ενέργεια (P-TEC), στο Ζάππειο Μέγαρο», 7/11/2025, *primeminister.gr*.

6. Ρουμπίνη Σπάθη, «Ο κόσμος επιστρέφει στο πετρέλαιο», *Η Καθημερινή*, 23/11/2025.

7. Βλ. «Καθαρός αέρας και αέρας κοπανιστός: η εμφάνιση της 'ατμοσφαιρικής κρίσης' στα 70's και η κρατική της χρησιμότητα», *Antifa 89*, 3/2024.

8. Αυτό στη συνάντηση για την ενέργεια στην Αθήνα, τον Νοέμβριο του 2025. Βλ. Edward McAllister και Lefteris Papadimas, «US urges Europe to stick to oil and gas, not renewables», *reuters.com*, 7/11/2025.

DEPRESSION

16/11: Η κυβέρνηση ανακοινώνει ένα ηλεκτρονικό μητρώο όπου θα καταγράφονται οι «επιχειρήσεις που φιλοξενούν ιδιωτικές εκδηλώσεις στις οποίες συμμετέχουν ανήλικοι» και ένα δεύτερο ηλεκτρονικό μητρώο όπου θα καταγράφονται «τα καταστήματα που πωλούν καπνικά ή αλκοολούχα προϊόντα». Το γεγονός ότι το όλο πράγμα είναι εφικτό να περνιέται κάτω απ' την ταμπέλα «προστασία των ανηλίκων από το αλκοόλ και τα τσιγάρα» είναι είτε ένας θρίαμβος της ελληνικής γλώσσας, είτε μια πανωλεθρία της ανθρώπινης λογικής.

25/11: Νέα έρευνα του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ διαπιστώνει ότι ο εγκέφαλος παραμένει σε εφηβική ηλικία μέχρι τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας των 30. Καλή φάση, είμαι ακόμα νέος, σκεφτήκατε, ε; Όχι τόσο γρήγορα, αγαπητές μας συντρόφισσες. Όταν θα σας πουν ότι στα 30 είστε ακόμα έφηβοι και απαγορεύεται να αγοράζετε αλκοόλ και τσιγάρα, μην πέσετε από τα σύννεφα.

26/11: Ενώ το κράτος ετοιμάζεται να κηρύξει την Αττική σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω λειψυδρίας, η φύση αποφασίζει να βρέξει δυο μέρες σερί. Πάντως δεν πρέπει να αφήνουμε τις καθημερινές μας εμπειρίες να γεννούν αμφιβολίες περί των επιστημονικών αποφάσεων. Τι είμαστε; Τίποτα συνωμοσιολόγοι.

27/11: Η Εφημερίδα των Συντακτών αποδίδει την «κήρυξη έκτακτης ανάγκης» στην επιθυμία της κυβέρνησης «να προχωρήσει σε απευθείας αναθέσεις μεγάλων έργων αντιμετώπισης της λειψυδρίας». Και σημειώνει ότι η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων γνωμοδότησε θετικά «έπειτα από πιέσεις». Πιέζονται με οι επιστήμονες; Σε λίγο θα μας πείτε ότι είχαν πιεστεί και τότε τον ιδίω...

27/11: ΕΠΑγγελματίας ΟΠλίτης, ετών 19, περνάει τη δεύτερη μέρα εργασίας του συμμετέχοντας σε άσκηση στη Ρόδο ως πυροτεχνουργός. Και σκοτώνεται σε «δυστύχημα με αμυντική χειροβομβίδα». Η οικογένεια προσλαμβάνει δικηγόρο. Ο δικηγόρος μάλλον πληρώνεται με ποσοστά επί των αποζημιώσεων, γιατί δηλώνει «μακάρι να μην αποτελεί εγκληματική δραστηριότητα και να πρόκειται για δυστύχημα». Είναι η ώρα να υπενθυμίσει ο κύριος Δένδιας τις θέσεις του περί φερέτρων με σημαίες πάνω, αλλά αυτός δε λέει τίποτα γιατί σέβεται το πένθος.

5/12: Η φύση συνεχίζει το βιολί της. Άλλες δυο μέρες βροχή. Ο Ν. Χαρδαλιάς, ως περιφερειάρχης Αττικής πλέον και όχι ως υπουργός Πολιτικής Προστασίας, κλείνει τα σχολεία, στέλνει 112 στα κινητά, και ακυρώνει και κάτι αθλητικούς αγώνες. Δύο είναι τα ενδεχόμενα. Είτε ο άνθρωπος ξέρει να κάνει μία μόνο δουλειά ανεξαρτήτως θέσης, είτε αναπολεί την περίοδο της δόξας του.

11/12: Το βραβείο Νομπέλ Ειρήνης απονέμεται τελικά στην Μαρία Κορίνα Ματσάδο, ηγέτιδα της αντιπολίτευσης στη Βενεζουέλα. Η Ματσάδο έχει συμμετάσχει σε δύο πραξικοπήματα εναντίον της εκλεγμένης κυβέρνησης της Βενεζουέλας, οπότε οι Έλληνες αριστεροί κοροϊδεύουν. Για να συνεισφέρουμε, ας θυμίσουμε ότι το 2015 οι ίδιοι αριστεροί είχαν ζητήσει το Νομπέλ Ειρήνης για τον αντιρατσισμό των Ελλήνων νησιωτών, αλλά η επιτροπή πήγε και το έδωσε στο κουαρτέτο εθνικού διαλόγου της Τυνησίας. Και υποκριτές και ανθέλληνες!

12/12: Η Ε.Ε. επιβάλλει τέλος 3 ευρώ σε όλα τα δέματα χαμηλής αξίας που εισέρχονται στην Ε.Ε. στοχεύοντας κατά βάση τα φτηνά κινέζικα προϊόντα εταιρειών όπως η Shein και η Temu. Σύμφωνα με την σχετική ανακοίνωση η αιτία είναι ότι «τα δέματα αυτά εισέρχονται επί του παρόντος στην Ε.Ε. χωρίς δασμούς, οδηγώντας σε αθέμιτο ανταγωνισμό για τους πωλητές της Ε.Ε., κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών, υψηλά επίπεδα απάτης και περιβαλλοντικά προβλήματα». Κάντε λίγο εικόνα τον νεαρό υπάλληλο που συνέταξε την ανακοίνωση: -Ωραία, τον αθέμιτο ανταγωνισμό τον έβαλα, αλλά πρέπει να βάλω και λίγη σάλτσα ακόμα. Ας προσθέσω και κάτι για την υγεία και το περιβάλλον. Τι σχέση έχει το τέλος 3 ευρώ, βέβαια, αλλά δε γαμιέται, βάλ' το εκεί να τελειώνουμε.